

IFJÚSÁG VASÁRNAPJA

2026 SZEPTEMBER 20.

igehírdetési segédanyag

Igeszakasz:

„Én vagyok az igazi szőlőtő, és az én Atyám a szőlősgazda. ²Azt a szőlővesszőt, amely nem terem gyümölcsöt énbenem, lemetszi, és amely gyümölcsöt terem, azt megtisztítja, hogy még több gyümölcsöt teremjen. ³Ti már tiszták vagytok az ige által, amelyet szóltam nektek. ⁴Maradjatok énbenem, és én tibennetek. Ahogyan a szőlővessző nem teremhet gyümölcsöt magától, ha nem marad a szőlőtőn, úgy ti sem, ha nem maradtok énbenem. ⁵Én vagyok a szőlőtő, ti a szőlővesszők: aki énbenem marad, és én őbenne, az terem sok gyümölcsöt, mert nélkülem semmit sem tudtok cselekedni. ⁶Ha valaki nem marad énbenem, kivetik, mint a lemetszett vesszőt, és megszárad; ezeket összegyűjtik, tűzre vetik és elégetik. ⁷Ha megmaradtok énbenem, és beszédeim megmaradnak tibennetek, akkor bármit akartok, kérjétek, és megadatik nektek. ⁸Az lesz az én Atyám dicsősége, hogy sok gyümölcsöt teremtek, és akkor a tanítványaim lesztek.”

János evangélium 15,1-8

BEVEZETÉS

János evangéliumának sajátossága az ún. „Én vagyok mondások...”. Így jelöli magát Jézus: élet kenyere; jópásztor; ajtó; világ világossága; út, igazság és az élet; feltámadás és az élet; Ez az utolsó egó eimi beszéd. Funkciójának jelentőségét a kijelentés korábbi megszokott formájában hangsúlyozza. Az egó eimi igékhez hasonlóan azt húzza alá ezzel is, hogy **Isten biztosítja az ember életét, Isten nélkül az ember nem élhet. Sok találgatás volt arról, mi készítette Krisztust a szőlőtőről és a vesszőkről elhangzott példázat elmondására, mely a János 15 első részére terjed ki, de lehetetlenség biztosan megjelölni az okát. Mivel az előző fejezet a „keljete fel, menjünk el innen” szavakkal zárul, **az Úr és a tanítványai** ekkor látszólag **elhagyták a felső szobát**, és csendes sétába kezdtek Jeruzsálemen keresztül a Kidron völgyén át, mely elvezette őket a Gecsemáné kertbe az Olajfák hegyére. Ha ez a helyzet, akkor **elmehek a nagy arany szőlőtő előtt, mely a templomban a Szentek Szentjének ajtaját díszítette, vagy azok előtt a szőlőtövek előtt, melyek a város nagy falai mentén nőttek** és ott terjedtek szét. Ez azonban nem biztos, mert az összejövétel még folytatódhatott a felső szobában Krisztus kijelentését követően is. Egyesek, akik más okból érezték így, azt mondják, hogy a szőlőtő a templomajtón látszódnak az ablakon keresztül is, **vagy** az sem kizárt, hogy **egy valódi szőlőtő nőtt a közelben**.**

AZ UTOLSÓ MONDÁS – IGAZI SZŐLŐTŐ

Jézus töretlenül folytatja búcsúbeszédét, és minden bevezetés nélkül a szőlőtő és a szőlővesszők képével példázza a tanítványok őbenne maradását (vö. 14,20 és 17,23). A **szőlőhöz kapcsolódó képek Mediterráneum-szerte közkedveltek voltak**, közelebbi háttérként pedig jól ismert az **ószövetségi szőlőallegória** (vagy metafora) mint Istennek az ő népéhez fűződő viszonyának leírása (Zsolt 80,8–16; Ézs 5,1–7; 27,2–6; Jer 2,21; Ez 15,2–6; 17,5–10; 19,10–14). Az aléthinos jelentése „igazi”, „valódi”, „nemes”. Az igazi szőlőtő az isteni világot jelenti, az igazság világát. **Jézus léte tanítványai számára biztosítja a valódi életet**; az Atya gondoskodásával együtt. A korábban kétosztatú kép (a gazda és a szőlő) itt háromosztatúvá válik (a gazda, a szőlőtő és a szőlővesszők), és az a kapcsolat, amelyre János korábban az Atya és a Fiú viszonyában használta a „benne lét”, illetve „benne maradás” képét, most a szőlőtő és a vesszők metaforájában Jézus és a tanítványok között valósul meg. A lényeg az, hogy **a szőlővesszőnek szőlőtőre és szőlősgazdára van szüksége ahhoz, hogy éljen és termést hozzon**. Amelyik szőlővessző nem hoz termést, azt lemetszi a gazda. Nem elég a hajtásnak kifejlődni ahhoz, hogy életben maradjon: többre van szükség – gyümölcsre. A karpon pherein („**gyümölcsöt hozni**”) azt jelenti: **aktív, tettekben megnyilvánuló hitben élni**. A gyümölcstermés akár vonatkozhatna a tanítványi bizonyoságtétel eredményére is (vö. 4,36; 12,24), de itt többnyire általánosabb értelemben az erkölcsi gyümölcsöket értik rajta (vö. Mt 3,8.10; 7,16–20; 12,33; Lk 3,8k; 6,43k; 13,6–9; Gal 5,22; Fil 1,11; Ef 5,9; Kol 1,10; Zsid 12,11; Jak 3,18). A **tanítványok termése Jézusból ered**, és ahogy ő sem szakadt el az Atyától, és nélküle semmit sem tehet (vö. 5,19), úgy a tanítványok is csak őbenne maradva hozhatnak termést („nélkülem semmit sem tudtok cselekedni”, 5). Ez a benne maradás a bennük lakó Lélek által lehetséges (vö. 14,16k; ahogy Pál egyenesen a Lélek gyümölcseinek nevezi ezeket, vö. Gal 5,22k).

TISZTOGATÁS ÉS METSZÉS

A tisztogatás eszköze Jézus beszéde. **Isten ítélő és tisztogató munkát végez a jobb termésért**. A **haszontalan vesszők lemetzése** magától értődő része a képnek. A sok gondozást igénylő szőlő a termést a metszésnek megfelelően hozza, a gondozatlan, meg nem metszett szőlő erejét viszont a vesszők növekedése emésztí fel, és így alig terem gyümölcsöt. A terméketlen vessző „lemetzése” (airei – „eltávolít”) érthető része a képnek, a termő „megtisztítása” (kathairei) viszont részben kilép a mezőgazdasági kontextusból, és a következő vers „ti is tiszták (katharoi) vagytok” megjegyzésével a lábmosástörténetet idézi fel, ahol a „ti már tiszták vagytok” (13,10) azt jelenti, hogy csak a lábukat kell megmosni. **Nem magától lesz tiszta az ember**, nem is különböző emberi teljesítmény, **hanem Jézus szava által**.

Boice egy másik megközelítést is hoz a tisztogatáshoz. Az airo szónak négy alapvető jelentése van, melyek a legalapvetőbbtől a legjelképesebbig terjednek: (1) felemelni, vagy felkapni, (2) jelképesen felemelni, például tekintet, vagy hangot, (3) felemelni azzal a gondolattal, hogy aztán el is vesszük, és (4) eltávolítani. A „lemetszeni” igével fordítva ezt a szót a fordítók többsége nyilvánvalóan a negyedik jelentést választotta a fent megjelölt okból. De az igeversnek jobb az értelme, és az igesorrend is jobb, ha a szó első, és fő jelentését választjuk. „Minden szőlővesszőt, a mely én bennem gyümölcsöt nem terem, felemel”, azaz nem engedi, hogy a földet söpörje.

Ez a fordítás mindenképpen jobb értelmet ad az igeszakasznak, emellett sokkal jobb teológia is egyben. Először is, a **hangsúly** a példázatnak ebben a nyitó szakaszában nagyon helyesen **az Atya gondoskodásán van a szőlőről**. Furcsa lenne ennek a hangsúlynak az elismerése, ha az első említett dolog a terméketlen vesszők eltávolítása lenne. De egyáltalán nem furcsa azt kihangsúlyozni, hogy **a kertész először felemeli az ágakat, hogy azokat jobban érje a napsugár és megfelelően növekedjen rajtuk a gyümölcs**. Másodszor, ez a felemelés pontosan az, amit a szőlővel tesznek, s ezt bárki, aki megfigyelte, miképpen gondozzák a szőlőt, tudja. A szőlő nem olyan, mint a tök, ami egészen jól képes fejlődni a földön heverve. **A szőlőfürtöknek szabadon kell függeniük a levegőben**. Következésképpen **minden földön heverő vessző terméketlen**. Furcsa kertész lenne az, aki rögvést levágná ezeket a vesszőket anélkül, hogy lehetőséget adna azoknak a megfelelő fejlődésre. De bölcs és szokásos dolog a részéről kifeszíteni a szőlőt egy tartórúdon, vagy más hasonló eszközön, felemelvén azt így a levegőbe és a napfénybe. Ez persze pont az, ahogyan a szőlőskertek kinéznek, mert a szőlő mindig oszlopok között kifeszített drótokon lóg.

Harmadszor, az airo szót a „felemel” kifejezéssel fordítani megadja az Atya szőlőskerti gondoskodásának helyes sorrendjét, amit a soron következő ige is jelez. **Először is felemeli a szőlőt. Utána lemetszi a terméketlen vesszőket, gondosan megtisztítva a szőlőt** a rovaroktól, a mohától, és más parazitáktól, melyek egyébként gátolnák a növény növekedését. Ez az utolsó dolog volt az ókori megfelelője a ma használatos permetezésnek.

Emiatt a „felemeli” fordítást kell jobbnak tartani. S ha ez a helyzet, akkor **az első dolog, amit az Atya megtenni mondott, hogy közelebb emeli Magához a keresztyént**. Lelki kifejezésekre átfordítva ez azt jelenti, hogy az Atya először is megteremti a valódi jámborság érzését a keresztyénben.

Az ő beszéde, megtisztító, élővé teremtő erő. **A hozzá tartozás, a mellette maradás a tisztaság garanciája. A tűz és a megégetés a végső, a megmásíthatatlan ítélet szimbóluma**. Mikor az Úr Jézus Krisztus feltárta ezt a példázatot a szőlőről és a szőlővesszőkről a tanítványai előtt, ők tudták, mit akart mondani, mert ki akarta hangsúlyozni, hogy a tanítványoknak gyümölcsözőknek kell lenniük és a szőlőre az a jellemző, hogy csak a gyümölcs megtermésére jó, másra nem. Ha nem terem fürtöket, nem jó semmire.

Ennek oka az, hogy a szőlő vesszője túlon túl lágy bármi más célra. Egy fát kivághatnak, felfűrészelve deszkának, majd lehet belőle bútort készíteni, vagy házat építeni. A szőlő azonban mindig göcsörtös és tekervényes, ezért nem készülhet belőle deszka. Emellett törékeny is. Bármit készítünk is belőle, az hamarosan összetörik a felhasználó kezében, és haszontalanná válik. Még a megégetésre sem jó. Aki nem marad hűséges az Úrhoz, az megsemmisül. Krisztus nélkül nincs üdvösség.

MEGMARADNI KRISZTUSBAN

A „menein” azt jelenti, hogy hűségesnek lenni ahhoz, akihez odatartozik, akinek hitt: Istenhez, és részesülni az üdvjavakban. **A bizalomnak hűséggel kell párosulnia ahhoz, hogy az ígéretes kezdet folytatódása gyümölcsöző legyen.** A menein azt jelenti ebben az, összefüggésben: **végig megmaradni hitben.** A Krisztussal való élő közösség titkáról és jelentőségéről van itt szó. Az a misztikus közösség, ami Krisztus és a hívők között van, racionális úton nem követhető, azonban hatásban érzékelhető. Az **Úr szava** nem száraz tanítás, nem dogma, hanem szabaddá és élővé tevő, **az ember életét újjáteremtő erő.** Az ember csak vele és általa élhet értelmes és tartalmas életet. Nélküle az újjáteremtő és teremtő erő nem érvényesül. Az értelmes és tartalmas emberi lét az Újjáteremtőhöz kötött emberi lét. Az Istentől való függőség életet, az Úrtól való függetlenség, elszakadás halált jelent. **A szőlővessző sorsa a halál, ha a gazda lemetszi a töről.** **A Krisztussal való közösség nélkül nincs élet.** A hangsúly a megmaradáson van (ezt a szó hétszeri megismétlése által éri el), mivel a vesszők csak a szőlőtőből nyerik az életüket, rajta kívül elszáradnak. Folyamatosan emlékeztet a „benne maradás” kölcsönösségére is, hogy a 14,12k-ben a hit feltételéhez kötött kérés meghallgatás ígéretét (az imádságot) itt a benne maradással kapcsolja össze.

A jó dolgok kezdete az imádságban van. Az imádság meghallgatása jelzi, hogy a hívő az Úr erejével jár. Az imádság olyan párbeszéd, amely mozgást, jötteteket szül. Az ember aktívvá válik, a helyes úton jócselekedeteket visz véghez. **A jó gyümölcs a szeretet tetteiben nyilvánul meg. A szeretetből való tettek dicsőítik az Atyát.** Ezek a tettek Jézus tanítványainak ismertetőjelei. Az eszkatológikus lét a szeretetben való élet. Az eljövendő világ jó légköre a jelenlegi világban a szeretet. **Az Atyának a Fiú iránti szeretete nyilvánvaló, és tovább érvényesül az Úr tanítványai iránt való szeretetében.** A szeretet az a láthatatlan, de valóságos kötelék, amely nemcsak az Atyát kapcsolja a Fiúhoz, hanem a Fiút is tanítványaihoz. Az igény részéről tanítványai iránt az, hogy ebben a kötelékben maradjanak meg. **Az Úr szeretetében megmaradni azt jelenti: az ő parancsolatai szerint járni, igényének megfelelően élni, tiszteletben tartani, valósággá tenni azt a normát, amit a szeretet parancsa rögzít.** Jézus tanítványa nem öntörvényű, hanem Krisztus-törvényű. A tanítvány számára az engedelmesség modellje Krisztus. Ő az Atya akaratára figyelt, aszerint járt, a vele való közösségben maradt.

Felhasznált irodalom:

Hanula Gergely: János evangéliuma

James Montgomery Boice: János apostol evangéliuma

Jubileumi kommentár

MEDITÁCIÓ

Minden generáció sajátja, hogy lesajnálja és alkalmatlannak nézi a következő nemzedéket, mondván: bezzeg a mi időnkben... A mai fiatalokat talán még inkább fenyegeti ez a hozzáállás a korábbi „ösoktól”, azaz „boomerektől”. Mi, akik a fiatalok között szolgálunk, átéljük, hogy minden generáció ugyanarra vágyik: hasznosnak lenni, kiteljesedni. Ősi vágy ez, túlmutat a boomer nemzedéken is, elvisz minket az ember istenarcúságának titkához: hasznos életünk lehet, jó, Istennek tetsző, ha az Ő akarata szerint élünk. Messze vagyunk ettől a bizonyosságtól. Isten akaratának a megvalósításából önmegvalósítás lett. Isten dicsőségét pedig a sajátunkra cseréltük. Nehéz egy olyan világban élni és hasznosnak lenni, amit nem ismerünk, ahol mindig az aktuális korszellem vagy piac határozza meg az egyének értékességét és (fel)használhatóságát. Haszontalanságunk, céltalanságunk, identitásvesztésünk forrása ebből a bizonytalanságból fakad. A fiatalok nemzedéke pedig szükségszerűen lázad ez ellen – de micsoda lehetőség ez az evangélium elmondására!

Jézus utolsó „Én vagyok..” mondása erről bátorítja a (mindenkori) csüggedő, összezavart tanítványokat. Hasznos lehetsz! – Nem vagy tovább haszontalan, vagy még keményebben, semmirekellő. Az Atya megmutatta, Neki kellesz! Jézus pár órára rá, hogy elmondja ezeket a sorokat, be is bizonyítja a kereszten, mennyire kellesz az Atyának. Ő lett a sarokkő, amit az építők megvetettek. Ő maga lett a vessző, amit elégettek, bár roskadozott a gyümölcstől. A bűn tönkreteszi azt, ami jó, de nem Nagypénteké az utolsó szó, hanem Húsvét öröme új értelmet ad Jézus szavainak: „aki énbennem marad”. Jézus nem csak egy eszme, egy szép tanítás megfogalmazója, egy influencer, akit be lehet követni, de elérhetetlen távolságban van. Feltámadt, személyes kapcsolatra hív, hogy az életünk hasznos legyen – Isten akaratát keresve, imádságban megélve a személyes kötődést, és a szeretetében gyümölcstermő életet élni másokkal.

Az ifjúság vasárnapja örömnep, melyben a haszontalanságból kiszabadító Istent ünnepeljük, aki Krisztusban ma is felemel, tisztogat, metsz és Lelkével vitalizálja a gyülekezeteket. A fiatalok példái lehetnek mindennek: bizonyosságul a szabadításban, ahogyan célt és értelmet találnak életüknek Krisztusban. Példaként a szolgálatban, ahogyan a gyülekezet idősebb generációi felé lépnek, hogy az elvárás falának köveiből hidakat emeljenek. Micsoda örömneppe válnak minden gyülekezet, amely ezt átéli, olyan örömneppe, mely nem ér véget itt a földi keretek között, hanem a menny örökké tartó örömnepének a részévé válik!